

Отримано: 18 листопада 2023 р.

Прорецензовано: 02 грудня 2023 р.

Прийнято до друку: 09 грудня 2023 р.

e-mail: olha.demianchuk@oa.edu.ua

ORCID-ідентифікатор: <https://orcid.org/0000-0003-0334-3490>

DOI: 10.25264/2311-5149-2023-31(59)-62-69

Дем'янчук О. І. Сучасні форми співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»* : науковий журнал. Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2023. № 31(59). С. 62–69.

УДК: 336.27

JEL-класифікація: G 28, H 81

Дем'янчук Ольга Іванівна,

доктор економічних наук, доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту
Національного університету «Острозька академія»

СУЧАСНІ ФОРМИ СПІВПРАЦІ УКРАЇНИ З МІЖНАРОДНИМИ ФІНАНСОВИМИ ІНСТИТУТАМИ

У статті розкрито питання важливості сучасних форм співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами (МФІ). Автор систематизував МФІ за класифікаційними ознаками та розкрив основні форми фінансової співпраці уряду України з МФІ. У ході аналізу було визначено, що на сьогодні в глобальній економічній системі найпоширенішою формою співпраці урядів країн із МФІ є кредитування. Проведений структурно-динамічний аналіз форм фінансової допомоги від МФІ для України, також підтвердив домінуючу форму – кредитування. Аналіз співпраці уряду України з МФІ також підтвердив, що кредитні кошти від МФІ є основним джерелом довгострокового фінансування соціально-економічних проєктів розвитку України у пріоритетних галузях її діяльності. Автором було проаналізовано особливості співпраці України з МВФ, Групою Світового банку, МБРР, визначено напрями використання кредитних та інвестиційних ресурсів протягом 2020-2023 років. Так, залученні кредитні ресурси, які отримала Україна від МВФ, спрямовуються на обслуговування зовнішнього боргу, фінансування дефіциту бюджету та дефіцитів платіжного та торговельного балансу. Кредитні ресурси від МВФ, у кризові для економіки України часи, забезпечують поповнення валютних резервів НБУ, підтримку стабільності національної валюти, оптимізацію монетарної політики Національного банку України в напрямку стимулювання кредитування реального сектору економіки. Кредитні ресурси від МФІ Групи Світового банку Україна використовувала на покриття дефіциту бюджету, реалізацію інституційних та структурних реформ, на реалізацію довгострокових інвестиційних проєктів. Автором також визначено значення та роль міжнародної технічної допомоги в рамках співпраці України з МФІ, доведено, що міжнародна технічна допомога надається Україні на безоплатній та безповоротній основі країнами-донорами та міжнародними інститутами. У висновках, автором обґрунтовано очікувані ризики та необхідність цієї співпраці.

Ключові слова: форми співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами (МФІ), кредитування, кредитні ресурси, довгострокові інвестиційні проєкти, міжнародна технічна допомога.

Olha Demianchuk,

PhD, professor of Finance, Accounting and Auditing Department,
The National University of Ostroh Academy

MODERN FORMS OF UKRAINE'S COOPERATION WITH INTERNATIONAL FINANCIAL INSTITUTIONS

In this article, the importance of modern forms of Ukraine's cooperation with international financial institutions (IFIs) is discussed. The author systematised IFIs by classification criteria and looked into the main forms of financial cooperation between the government of Ukraine and IFIs. The analysis indicates that in today's global economic system, the most common form of cooperation between governments and IFIs lies in lending. The structural and dynamic analysis of the forms of financial assistance from IFIs to Ukraine also confirmed this. The analysis of the cooperation between the Ukrainian government and IFIs also confirmed that loans from IFIs are the main source of long-term financing for socio-economic development projects in Ukraine's priority sectors. Additionally, the author analyses the aspects of Ukraine's cooperation with the IMF, the World Bank Group, and the IBRD, and identifies the areas of use of credit and investment resources in 2020-2023. Hence, the borrowed credit resources received by Ukraine from the IMF are used to service external debt, finance the budget deficit and deficits in the balance of payments and trade. In times of crisis for Ukraine's economy, the IMF's loans help replenish the NBU's foreign exchange reserves, maintain the stability of the national currency, and optimize the monetary policy of the National Bank of Ukraine which stimulates lending to the real economy. Ukraine used the loan resources from the IFIs of the World Bank Group to cover the budget deficit, to implement institutional and structural reforms as well as long-term investment projects. The author also defines the importance and role of international technical assistance in the framework of Ukraine's cooperation with IFIs, proving that international technical assistance is provided to Ukraine on a free and non-refundable basis by donor countries and international institutions. In conclusion, the author underlines the expected risks and necessity of this cooperation.

Keywords: forms of Ukraine's cooperation with international financial institutions (IFIs), lending, credit resources, long-term investment projects, international technical assistance.

Постановка проблеми. Співпраця урядів держав з міжнародними фінансовими інститутами (МФІ) забезпечує країнам можливість залучення коштів для реалізації різних проєктів націлених на структурні перетворення, які значно впливають на розвиток цих країн, на їх платоспроможність та інноваційні перетворення. В умовах економічних криз, впливу глобальних чинників, таких як наприклад Covid-19, війни, співпраця уряду країни з МФІ більше актуалізується, змінюються її форми, зокрема види фінансової та технічної допомоги. Україна, упродовж останніх років, під впливом різних чинників, в рамках тісної співпраці із МФІ залучає необхідні їй фінансові ресурси у вигляді кредитів, спільного фінансування, інвестиційних ресурсів, безповоротної фінансової допомоги та ін., саме це актуалізує проблематику дослідження.

В наукових працях М. Лагуніна [1], І. П. Устинова [2], О. М. Михайлик [3], Д. О. Мітрікова [4], М. В. Кульбіді [5], А. А. Олійника [6], А. С. Філіпенко [7] розкривались питання функціонування та діяльності міжнародних фінансових інститутів та особливості співпраці уряду нашої країни з цими інституціями. Проте, сьогодні актуалізується питання, форми співпраці та можливості залучення різних видів фінансових ресурсів для потреб держави.

Мета дослідження полягає у визначенні та аналізі сучасних форм співпраці України з міжнародними фінансовими інститутами.

Будь-яка країна та її економіка, навіть при налагодженій та ефективно функціонуючій фінансовій системі, містить економічні цикли, які супроводжуються періодами спаду та піднесення. Саме в ці періоди економіка та її фінансова система потребує додаткових фінансових ресурсів або спрямовує їх для більш ефективного використання. МФІ як суб'єкти глобальної фінансової системи мають вагомe значення, зокрема щодо перерозподілу та збалансування фінансових ресурсів між економіками країн. Фінансова незалежність кожної країни перебуває під впливом різних глобальних та національних чинників, тому співпраця та участь держави у МФІ є важливою у глобальному фінансовому середовищі.

Міжнародні фінансові інститути (МФІ) є ключовими суб'єктами в глобальній фінансовій системі, вони створюють належні умови щодо забезпечення її стабільності функціонування та розвитку. МФІ відіграють важливу роль у встановленні стандартів, забезпечують регулювання міжнародних фінансових відносин, сприяють економічному зростанню, розвитку та співпраці між урядами країн та суб'єктами господарювання.

Міжнародні фінансові інститути, на основі сформованих шляхом об'єднання фінансових ресурсів країн-учасниць, забезпечують рішення першочергових завдань у сфері розвитку світової економіки та світової фінансової системи. МФІ забезпечують надання міжнародних позик на реалізацію державних проєктів та фінансування бюджетного дефіциту; проводять операції на міжнародному та фондовому ринках з метою забезпечення перерозподілу ефективного капіталу для забезпечення стабілізації та регулювання світової економіки, а також мотивації та підтримки міжнародної торгівлі, як основної форми міжнародних економічних відносин; здійснюють інвестиційну діяльність через надання кредитів у сфері реалізації спільних міжнародних проєктів та внутрішніх комерційних проєктів; здійснюють благодійну діяльність, шляхом надання безповоротної фінансової допомоги та міжнародної технічної допомоги [8].

Аналіз офіційних сайтів МФІ дає можливість систематизувати їх за основними шістьма класифікаційними ознаками, що відображено у таблиці 1.

Таблиця 1

Види міжнародних фінансових інститутів

Класифікаційна ознака	Вид МФІ	Класифікаційна ознака	Вид МФІ
За характером діяльності	– міжурядові; – неурядові.	За умовою вступу	– відкриті; – закриті.
За колом компетенції	– загальної компетенції; – спеціальної компетенції.	За функціями	– універсальні; – спеціалізовані.
За сферою діяльності	– глобальні; – регіональні; – двосторонні.	За характером повноважень	– міждержавні; – міждержавні з окремими національними повноваженнями і наддержавні; – наднаціональні.

Джерело: складено автором на основі даних офіційних сайтів МФІ [10]

Кожен МФІ має свої форми співпраці з урядами країн (рис. 1).

Рис. 1. Форми співпраці МФІ з урядами країн

Джерело: складено за даними [4]

На сьогодні в глобальній економічній системі найпоширенішою формою співпраці урядів країн із МФІ є кредитування.

Аналіз співпраці уряду України з МФІ також підтверджує, що кредитні кошти від МФІ є основним джерелом довгострокового фінансування соціально-економічних проєктів розвитку України у пріоритетних галузях її діяльності. На сьогодні основні інвестиційні проєкти реалізуються в різних сферах економіки та державного управління, зокрема: у сфері енергетики, у сфері охорони здоров'я, у сфері освіти, у сфері житлово-комунальної інфраструктури, у сфері дорожнього будівництва. Також, залучені фінансові ресурси від МФІ забезпечують фінансування різних стратегічних реформ щодо прискореного економічного росту країни, покращення діяльності її фінансового та кредитного секторів. Починаючи з 1992 року, найбільшим кредитором з-поміж МФІ для України є МВФ. Співпраця України із цією МФІ розпочалась з 1992 року, коли відповідно Закону України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкцій та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій» наша країна набула членства у всіх цих МФІ [9]. Співпраця з МВФ забезпечує стабілізацію української фінансової системи, впровадження програм структурних реформ та умов щодо сталого економічного зростання. За останні три роки Україна отримала від МВФ 4,01 млрд. СПЗ (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка проведених кредитних операцій України з МВФ у 2020-2022 рр.

Джерело: складено автором на основі офіційного сайту МВФ

За період 2020-2022 років Міжнародний валютний фонд здійснив виплат у вигляді кредитних ресурсів загальним обсягом 4,01 млрд СПЗ. Хоча на цьому графіку не відображено транш безповоротної допомоги у розмірі 2,68 млрд СПЗ, які було надано, внаслідок рішення Ради керівників МВФ щодо розподілу 650 млрд СПЗ на підтримку країн, які зазнали негативного впливу Covid-19. У перший рік війни, за 2022 р. кількість виплат Україні зросла в 4 рази і склала у розмірі 2,01 млрд СПЗ.

Цільове призначення залучення кредитних ресурсів, які отримала Україна від МВФ, полягає у використанні на обслуговування зовнішнього боргу, фінансування дефіциту бюджету та дефіцитів платіжного та торговельного балансу. Кредитні ресурси від МВФ, у кризові періоди для економіки України, забезпечують поповнення валютних резервів Національного банку України, що впливає на підтримку стабільності національної валюти та оптимізує монетарну політику НБУ в напрямку кредитування реального сектору економіки.

Співпраця України з МВФ характеризується семи реалізованими програмами (табл. 2).

Таблиця 2

Реалізовані кредитні програми в межах співпраці України з МВФ за 2014-2023 рр.

Назва кредитної програми	Період	Фактичний обсяг кредитів, млн СПЗ	Мета залучення фінансування
Stand-by Arrangement (SBA)	30.04.2014-11.03.2015	2972,67	Вирішення проблем із платіжним балансом, вихід із глибокої економічної кризи
Extended fund facility (EFF)	11.03.2015-17.12.2018	6178,26	Необхідність проведення структурних реформ для вирішення проблем платіжного балансу відновлення економіки України
Stand-by Arrangement (SBA)	18.12.2018-17.02.2020	1000	Продовження проведення структурних реформ, зменшення інфляції
Stand-by Arrangement (SBA)	09.06.2020-08.12.2021	1500	Зменшення дефіциту державного бюджету через COVID-19, посилення реформ
Rapid Financing Instrument (RFI)	09.03.2022	1014,4	Фінансування першочергових витрат та нагальних потреб платіжного балансу, що виникають у зв'язку з триваючим воєнним конфліктом
Rapid Financing Instrument (RFI)	30.09.2022	942	Надання додаткової антикризової допомоги країнам, що потерпають від суттєвого дефіциту платіжного балансу, викликаного глобальною продовольчою кризою
Extended fund facility (EFF)	31.03.2023	11600	Вирішення проблем з платіжним балансом та відновлення середньострокової зовнішньої стійкості, відновлення фіскальної та боргової стійкості, а також середньострокової зовнішньої життєстійкості з одночасним сприянням довгостроковому зростанню в контексті післявоєнної відбудови та процесу вступу до Європейського Союзу

Джерело: складено автором на основі даних МФУ [19]

Як видно із таблиці 2, найбільші обсяги фінансової підтримки Україна отримала в 2014-2015 рр., з метою забезпечення макроекономічної стабільності, в наслідок економічної кризи цих років. А також для підтримки реалізації реформ у 2016-2018 рр. В період війни, МВФ також є головним нашим партнером серед міжнародних фінансових інститутів, який забезпечує кредитування економіки України, для збереження її фінансової платоспроможності.

Другим, за обсягами кредитування, фінансовим партнером України серед МФІ для є Світовий банк. Впродовж років співпраці Світовий банк затвердив та надав для України 73 позики загальним обсягом більш ніж на 16,9 млрд дол. США а 2,2 млрд євро. Кредитні ресурси Світового банку Україна використовувала на покриття дефіциту бюджету, реалізацію інституційних та структурних реформ, на реалізацію довгострокових інвестиційних проєктів. Станом на 1 листопада 2023 року за рахунок кредитних ресурсів Світового банку в Україні реалізується 14 проєктів, які забезпечують фінансування пріоритетних сфер економіки нашої країни. 14 проєктів, які пов'язані із пріоритетними сферами функціонування економіки України (табл. 3).

Міжнародний банк реконструкції і розвитку, станом на 01 листопада 2023 року кредитує в Україні портфель, який містить 21 проєкт, серед яких: 19 проєктів інвестиційного спрямування, які перебувають на етапі реалізації, 2 системних проєкти, на відповідну суму 5,6 млрд дол. США та 1,04 млрд євро. Вибірка коштів за цими проєктами складає 4,41 млрд дол. США та 0,98 млрд євро, що становить 78,5 % в дол. США та 94,42 % в євро від загального обсягу позики [13].

Таблиця 3

Проекти, які реалізуються в різних сферах економіки України за рахунок коштів Світового банку станом на 01.11.2023 року

Назва проєкту	Сума позики, млн дол. США	Всього вибрано, млн дол. США	Вибрано, %	Всього не вибрано, млн дол. США	Планове закриття проєкту
Модернізація системи соціальної підтримки населення	300	230,71	76,9	69,29	31.08.2024
Другий проєкт розвитку міської інфраструктури	326,566	232,62	69,05	93,95	30.06.2024
Проект «Підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання»	202	170,16	81,95	31,84	31.12.2023
Другий проєкт з передачі електроенергії	318,43	214,83	70,25	103,6	30.04.2024
Поліпшення охорони здоров'я на службі у людей	214,73	206,64	96,2	8,09	31.03.2024
Екстрене реагування на COVID-19 та вакцинація в Україні	90	69,2	76,9	20,8	30.09.2024
Проект «Програма «Прискорення приватних Інвестицій у сільське господарство»»	200	200	100	0	30.06.2024
Удосконалення вищої освіти в Україні заради результатів	200	130,78	65,4	69,22	31.12.2023
Проект доступу до довготермінового фінансування	150	150	100	0	31.12.2023
Проект "Підтримка державних витратів для забезпечення стійкого державного управління в Україні (PEACE)	946	945,65	99,9	0,95	30.06.2024
«Україна – підвищення стійкості енергосистеми для європейської інтеграції енергомережі»	211	0,62	0,4	210,38	31.12.2026
Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя (Heal Ukraine)	100	42,59	42,6	57,41	31.12.2024
Позика на підтримку політики розвитку та відновлення	1500	1500	100	0	30.06.2024
Ремонт житла для відновлення прав і можливостей людей (HOPE)	70	0,18	3	69,82	-

Джерело: складено автором на основі даних МФУ

Світовий банк на відміну від МВФ кредитні ресурси спрямовує не на макроекономічну стабілізацію, а на реалізацію інвестиційних проєктів у різних секторах економіки України. Станом на 2023 рік найбільша кількість цих проєктів в Україні стосується діяльності центрального уряду (центрального агентства) – 40 проєктів, що становлять 23% від їх загальної кількості, 21 проєкт здійснений у сфері діяльності банківських установ та відповідно стільки ж спрямовані на сектор енергії та видобутку, також 18 проєктів впроваджені у сфері соціального захисту, що на сьогодні є надзвичайно важливим аспектом в наявному стані функціонування економіки держави (рис. 3).

Рис. 3. Основні напрями реалізації проєктів Світового Банку в Україні за секторами у 2023 році

Джерело: складено автором на основі даних офіційного сайту Світового банку [12]

В умовах воєнного часу та з метою підтримки України, Світовий банк створив ефективний фінансовий механізм, який базується на принципі безповоротності – Цільовий фонд багатьох донорів. Що забезпечило додаткові можливості до залучення грантових коштів від урядів різних країн (США, Нідерландів, Литви, Латвії, Великої Британії, Данії, Австрії, Норвегії та Ісландії) з метою безповоротної фінансової допомоги Україні.

Основним фінансовим інструментом Світового банку для України в умовах війни став проєкт «Підтримка державних видатків для забезпечення стійкого державного управління в Україні» (PEACE). В основі цього проєкту інші міжнародні донори отримали змогу об'єднати свої зусилля із надання адресної, швидкої та прогнозованої підтримки. Станом на 22 червня 2023 року в рамках реалізації проєкту PEACE було залучено майже 20 млрд дол. США. Серед основних бенефіціарів цього проєкту в Україні стали: понад 10 мільйонів пенсіонерів, 500 тисяч працівників освіти, 145 тисяч державних службовців, 56 тисяч працівників служби з надзвичайних ситуацій, а також понад три мільйони отримувачів соціальної допомоги та ВПО [12]. В рамках реалізації проєкту PEACE Світовий банк забезпечує фінансування більшої частини соціальних видатків в Україні, а також відновлення особистих доходів громадян та підтримує їх купівельну спроможність.

На кінець 2023 року між урядом України та МБРР, який входить до складу Групи Світового банку, було підписано кредитну та грантову угоди в рамках проєкту «Екстрений проєкт надання інклюзивної підтримки для відновлення сільського господарства України» (ARISE).

Міжнародні фінансові інститути, які входять до складу Групи Світового банку, в умовах війни мобілізують необхідну кількість коштів, які швидко надходять до бюджету держави та допомагають уряду України забезпечити фінансування основних державних послуг. Загальний пакет фінансової допомоги за лютий 2022 р. – кінець червня 2023 р., яку надав Світовий банк, становить більше 37,5 млрд дол. США.

Ще одним інституційним інвестором в Україні із МФІ – Європейський банк реконструкції та розвитку. На кінець 2023 року в рамках реалізації 556 проєктів в Україні, ЄБРР було виділено 18,96 млрд євро [13]. ЄБРР з урядом України працює у двох формах: забезпечує можливість надання пільгових кредитів під державні гарантії та кредитування приватних підприємств на комерційних умовах. Пріоритетним проєктом для України є «Розвиток транс'європейської транспортної мережі (Українодорозні коридори)», на який ЄБРР виділив 450 млн євро. Основна мета цього проєкту полягає у капітальному ремонті під'їзних шляхів до пунктів пропуску на західному кордоні, аби максимально сприяти зростанню експортного потенціалу країни. Також 300 млн євро було залучено на проєкти у енергетичній сфері та задля екстреної закупівлі газу, оскільки це найбільш слабкі зони державного сектору України.

Більшість коштів, які Україна залучає від МФІ у формі фінансової допомоги, зокрема у формі кредитів на комерційній та пільгових умовах, спільного та паралельного фінансування проєктів або у вигляді безповоротної грантової допомоги, використовуються на покриття дефіциту бюджету та формують її боргові зобов'язання. Аналізуючи кредитні ресурси від МФІ за період 2020-2021 роки, вказуємо на їх невеликі обсяги, загальна сума позик складала в рік в межах до 450 млрд грн та складала біля 10 % ВВП України. Основними позичальниками були МБРР, ЄС та МВФ, заборгованість перед кожним з яких займала по третій частині у структурі від її загальної кількості (26-36%) (табл. 4). В 2022 році зовнішній борг України перед основними МФІ у період війни збільшився у 2,5 раза в порівнянні з минулим роком і сягнув 1100,26 млрд грн. На сьогодні зовнішня фінансова допомога, в рамках співпраці України з МФІ, відіграє ключову роль у відновленні і модернізації державного сектору та підтримці відбудови приватного сектору країни, тому її залучення є звичайною необхідністю.

Таблиця 4

Структурно-динамічний аналіз зовнішнього державного боргу України перед основними МФІ за період 2020-2022 років

Показники	2020 р.		2021 р.			2022 р.		
	млрд грн	%	млрд грн	%	21/20, %	млрд грн	%	22/21, %
Загальна заборгованість України за позиками, одержаними від МФІ у тому числі:	443,31	100,0	463,17	100,0	104,48	1 100,26	100,00	237,55
NEFCO	0,00	0,00	0,06	0,01	–	0,08	0,01	125,96
Європейський банк реконструкції та розвитку	13,69	3,09	10,54	2,28	76,96	9,45	0,86	89,72
Європейський Інвестиційний банк	26,99	6,09	27,70	5,98	102,67	98,13	8,92	354,18
Європейський Союз	132,36	29,86	136,37	29,44	103,03	452,22	41,10	331,62
Міжнародний банк реконструкції та розвитку	149,66	33,76	167,90	36,25	112,19	303,47	27,58	180,74
Міжнародний Валютний Фонд	119,57	26,97	119,00	25,69	99,53	234,07	21,27	196,70
Фонд чистих технологій (МБРР)	1,05	0,24	1,59	0,34	151,86	2,84	0,26	178,71

Джерело: складено автором на основі даних МФУ [13]

Сьогодні наша країна отримує значну кількість кредитних та інвестиційних ресурсів у рамках співпраці з МФІ. Не менш важливою формою такої співпраці є отримання міжнародної технічної допомоги (МТД), яка має значущий вплив на економічний та соціальний розвиток країни, сприяючи впровадженню необхідних реформ та програм. Важливо враховувати, що успіх таких програм залежить від ефективного використання виділених ресурсів та планування стратегій національного розвитку.

Україна співпрацює з великою кількістю МФІ, які можуть надавати їй різноманітного виду міжнародну технічну допомогу, направлену на різні сфери та сектори поліпшення загального стану економіки. Основна відмінність цієї форми співпраці з МФІ, що на відміну від фінансової допомоги, де домінують кредитні або інвестиційні ресурси, міжнародна технічна допомога надається Україні на безоплатній та безповоротній основі країнами-донорами та міжнародними інститутами ще з 1992 року практично в усіх сферах економіки та суспільного життя. В рамках надання Україні МТД співробітництво здійснюється з 15 країнами, Європейським Союзом та понад 20 МФІ.

Здійснивши моніторинг, було проведено вибірку найбільш значимих діючих на даний час 10 проєктів МТД для економіки України на загальну суму 67,04 млн євро, 41,96 млн дол. США та 74,74 млн японських єн [13]. Пріоритетними напрямками надання МТД для України є забезпечення інституційної спроможності, прозорості бюджету, скорочення потенційних фінансових ризиків; підтримка та фінансування малих та середніх підприємств; покращення митних процедур; проведення структурних реформ банків державного сектору; забезпечення стабільного розвитку ІТ Мінфіну та напрямів бухгалтерського обліку та аудиту; поліпшення стану державного фінансового сектора України та наближення до стандартів ЄС; підвищення ефективності і рівня безпеки процесу надання публічних та державних послуг; підтримка уряду під час наявності надзвичайних ситуацій та планування реагування між Урядом, областями, районами та іншими стейкхолдерами, забезпечуючи при цьому надання послуг і підвищення стійкості приймаючих громад та ВПО.

Висновки. Таким чином, провівши аналіз сучасних форм співпраці уряду України з МФІ, приходимо до наступних висновків. В умовах економічних криз, впливу глобальних чинників та в умовах війни, для України є вкрай важливою тісною співпрацею з МФІ, в рамках якої залучаються різні форми фінансової допомоги та міжнародної технічної допомоги. Природньо, що в умовах зростання кредитних ресурсів виникає ризик зростання боргової спіралі, але на сьогодні це одне із найважливіших та виправданих джерел фінансування наших внутрішніх потреб. У повоєнний період уряду потрібно буде розробити дієвий механізм погашення значних обсягів сформованих боргових зобов'язань. Щодо МТД, яку отримує Україна в рамках співпраці з МФІ, є додатковим фінансовим ресурсом для підтримки та підвищення результативності функціонування економіки як в соціальному, так і в економічному аспектах. Загальний бюджет проєктів варіюється в досить великих значеннях, що вкотре показує надійність співробітництва держави з провідними МФІ, а успіх цих програм залежить від ефективності їхнього впровадження, виконання умов та здатності країни правильно використовувати надану допомогу для досягнення стратегічних цілей.

Література:

- Лагунін М. Фінансові ресурси міжнародних фінансових інституцій як рушійна сила економічного розвитку України. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2022. № 28.
Lahunin M. Finansovi resursy mizhnarodnykh finansovykh instytutsiy yak rushiyna syla ekonomichnoho rozvytku Ukrayiny. [Financial resources of international financial institutions as a driving force for economic development of Ukraine]. *Teoretychni ta prykladni pytannya derzhavotvorenniya*. 2022. [Theoretical and applied issues of state-building. 2022.]. № 28. [In Ukrainian].
- Устинова І. П., Кузьмін А. Р. Правові засади взаємодії України з міжнародними фінансовими організаціями як складова процесу євроінтеграції. *Юридичний вісник*. 2020. № 4 (57). С. 96 – 102.
Ustynova I. P., Kuz'min A. R. Pravovi zasady vzaemodiyi Ukrayiny z mizhnarodnymy finansovymy orhanizatsiyamy yak skladova protsesu yevrointehratsiyi. [Ustinova I.P., Kuzmin A.R. Legal basis of Ukraine's interaction with international financial organizations as a component of the European integration process]. *Yurydychnyy visnyk*. 2020. [Legal Bulletin. 2020.] № 4 (57). S. 96 – 102. [in Ukrainian].
- Михайлик О. М. Особливості міжнародного кредитування: МВФ та МБРР. *Ефективна економіка*. 2015. № 4.
Mykhaylyk O. M. Osoblyvosti mizhnarodnoho kredyтуvannya: MVF ta MBRR. [Features of international lending: IMF and IBRD]. *Efektivna ekonomika*. 2015. [Effective economy. 2015]. № 4. [In Ukrainian].
- Мітрикова Д. О. Роль міжнародних кредитно-фінансових організацій в сучасній світовій економіці. ФМВ НАУ. 2020.
Mitrikova D. O. Rol' mizhnarodnykh kredytno-finansovykh orhanizatsiy v suchasniy svitoviy ekonomitsi. [Mitrikova D.O. The role of international financial institutions in the modern world economy]. FMV NAU. 2020. [FMV NAU. 2020]. [In Ukrainian].

5. Кульбіда М. В. Сучасні проблеми співробітництва України з міжнародними фінансовими організаціями. *Сучасні можливості забезпечення соціально-економічного розвитку країн: матеріали доповідей міжн. наук.-прак. конф.* (м. Ужгород, 16 вересня 2017), 2017. С. 22–24.

Kul'bida M. V. Suchasni problemy spivrobitnytstva Ukrayiny z mizhnarodnymu finansovymu orhanizatsiyamy. *Suchasni mozhlivosti zabezpechennya sotsial'no-ekonomichnoho rozvytku krayin*. [Modern problems of Ukraine's cooperation with international financial organizations. Modern opportunities for ensuring the socio-economic development of countries]. *Materialy dopovidey mizhn. nauk.-prak. CONF.* (m. Uzhhorod, 16 veresnya 2017), 2017. S. 22–24. [materials of reports of the international scientific and practical conference (Uzhhorod, September 16, 2017), 2017. [In Ukrainian].

6. Олійник А. А. Міжнародні фінансові організації як складова фінансової глобалізації. *Ефективна економіка*. 2017. № 10.

Oliylyuk A. A. Mizhnarodni finansovi orhanizatsiyi yak skladova finansovoyi hlobalizatsiyi. [International financial organizations as a component of financial globalization]. *Efektivna ekonomika*. 2017. [Effective economy. 2017.] № 10. [in Ukrainian].

7. Філіпенко А. С., Боринець С. Я., Вергун В. А. Міжнародні економічні відносини: Сучасні міжнародні економічні відносини. К., 2009. 255 с.

Filipenko A. S., Borynets' S. Ya., Verhun V. A. Mizhnarodni ekonomichni vidnosyny: Suchasni mizhnarodni ekonomichni vidnosyny. K., 2009. 255 s. [Filipenko AS, Borinets SJ, Vergun VA. International economic relations: Modern international economic relations. K., 2009. 255 s.]. [In Ukrainian].

8. Кульбіда М. В. Роль міжнародних фінансових інституцій в міжнародній фінансовій архітектурі / Економіка, фінанси та управління: проблеми та сучасні шляхи розвитку: матеріали міжн. наук.-прак. конф. (Львів, 25-26 грудня 2015). 2015. Ч. 1. С. 17–19.

Kul'bida M. V. Rol' mizhnarodnykh finansovykh instytutsiy v mizhnarodniy finansoviy arkhitekturi / Ekonomika, finansy ta upravlinnya: problemy ta suchasni shlyakhy rozvytku [The role of international financial institutions in the international financial architecture / Economics, finance and management: problems and modern ways of development]. *Materialy mizhn. nauk.-prak. CONF.* (L'viv, 25-26 hrudnya 2015). 2015. Ch. 1. S. 17–19. [Materials of the international scientific and practical conference (Lviv, December 25-26, 2015). 2015. Ch. 1. S. 17–19.]. [In Ukrainian].

9. Закон України «Про вступ України до Міжнародного валютного фонду, Міжнародного банку реконструкції та розвитку, Міжнародної фінансової корпорації, Міжнародної асоціації розвитку та Багатостороннього агентства по гарантіях інвестицій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text> (дата звернення: 05.12.2023). *Zakon Ukrayiny «Pro vstup Ukrayiny do Mizhnarodnoho valyutnoho fondu, Mizhnarodnoho banku rekonstruktsiyi ta rozvytku, Mizhnarodnoyi finansovoyi korporatsiyi, Mizhnarodnoyi asotsiatsiyi rozvytku ta Bahatostoronn'oho ahentstva po harantiyakh investytsiy»*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text> (05.12.2023). [The Law of Ukraine «On Ukraine's Accession to the International Monetary Fund, the International Bank for Reconstruction and Development, the International Finance Corporation, the International Development Association and the Multilateral Investment Guarantee Agency». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-12#Text> (accessed 05.12.2023)].

10. Співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (дата звернення: 15.12.2023).

Spivpratsya z mizhnarodnymu finansovymu orhanizatsiyamy. *Natsional'nyy bank Ukrayiny*. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (15.12.2023). [Cooperation with international financial organizations.

11. National Bank of Ukraine. URL: <https://bank.gov.ua/ua/about/international/financial-institutions> (accessed December 15, 2023)].

12. International Monetary Fund. *Official site*. URL: <https://www.imf.org/en/Home> (accessed December 15, 2023)].

13. Міжнародне співробітництво. Міністерство фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodne-spivrobitnictvo> (дата звернення: 17.12.2023).

Mizhnarodne spivrobitnytstvo. *Ministerstvo finansiv Ukrayiny*. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodne-spivrobitnictvo> (17.12.2023). [International cooperation. Ministry of Finance of Ukraine. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodne-spivrobitnictvo> (accessed December 17, 2023)].